

Salems kommun

boubou@salem.se

Rektorn vid Skogsängsskolan

bo-åke.andersson@salem.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Skogsängsskolan
i Salems kommun

Tillsyn i Skogsängsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Salems kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Skogsängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 29 januari - 30 januari och den 7 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Skogsängsskolan är en kommunal grundskola belägen i Salems kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass samt grundskola årskurs 1-9. På skolan finns också fritidshem. Kommunens ansvarstagande för fritidshem redovisas och bedöms i ett separat beslut för hela kommunen.

Vid tidpunkten för tillsynen har Skogsängsskolan 570 elever. Av dessa går 58 i förskoleklass och 512 i grundskolans årskurs 1-9.

Skolans ledningsgrupp består av rektor samt två biträdande rektorer. De biträdande rektorerna har delat ansvar över verksamheten som är uppdelad på förskoleklass årskurs 6 samt årskurs 7-9. Enheten som omfattar förskoleklass - årskurs 6 är organiserad i arbetslag som inkluderar fritidshem, årskurs 1-3, årskurs 4-6 med en arbetslagsledare för respektive enhet. Enheten som omfattar årskurs 7-9 är organiserad i två arbetslag med en arbetslagsledare för varje enhet. Rektor ansvarar också för "Centrum för flerspråkighet" som är en kommunövergripande verksamhet, som ansvarar för all modersmålsundervisning i kommunen samt för alla nyanlända elever. Den verksamheten är också förlagd på Skogsängsskolan med egen biträdande rektor. På Skogsängsskolan finns två förberedelseklasser, en "internationell klass" årskurs 1-5 och en "internationell klass" årskurs 6-9.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2012/2013 för de nationella ämnesproven i årskurs 3 nådde nästintill 100 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik och svenska. På grund av för lågt elevantal redovisas inte nationell statistik för svenska som andraspråk. Samma läsår bedömdes enligt skolans egen sammanställning 98 procent av eleverna nå kunskapskraven i svenska, matematik samt 100 procent i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

Årskurs 6

Enligt nationell statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 6 läsåret 2012/13 nådde nästintill 100 procent av eleverna provbetyg E i svenska och engelska och 89 procent av eleverna nådde kravnivån i matematik. På grund av för lågt elevantal redovisas inte nationell statistik för svenska som andraspråk.

Skolans egen sammanställning över elevernas kunskapsresultat läsåret 2012/2013 visar att 100 procent av eleverna nådde kunskapskraven i bild, hem- och konsumentkunskap, biologi, fysik, kemi, slöjd och teknik. Vidare visar sammanställningen att 98 procent av eleverna nådde kunskapskraven i svenska, geografi, historia, religion och samhällskunskap, 97 procent i engelska och modersmål, 95 procent i svenska som andraspråk, 91 procent i musik samt 88 procent i matematik och idrott och hälsa.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik för årskurs 9 läsåret 2012/2013 var det genomsnittliga meritvärdet för eleverna på Skogsängsskolan 169 poäng, motsvarande värde för riket var samma år 213 poäng. För flickor var det genomsnittliga meritvärde 203 poäng och för pojkar 133 poäng. Under de senaste fyra åren har meritvärdet på Skogsängsskolan varierat mellan 169 poäng som lägst (år 2013) och 206 poäng som högst (år 2010). Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen, det vill säga nått ett godkänt betyg i alla ämnen som ingått i elevens utbildning läsåret 2012/2013 var 49 procent. Motsvarande andel för riket var 77 procent. Under de fyra föregående åren har andelen elever som nått målen i samtliga ämnen varierat mellan 41 procent som lägst (2009) och 80 procent som högst (2012).

Läsåret 2012/2013 var 61 procent av eleverna behöriga till yrkesprogram (riket 88 procent) och 60 procent till högskoleförberedande program (riket 87 procent).

Helhetsbedömning

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att skolans kunskapsresultat behöver förbättras. Skolans meritvärde har varierat under de senaste fem åren och hälften av eleverna i årskurs 9 når inte kunskapskraven i alla ämnen. Meritvärdet har även försämrats sedan läsåret 2011/2012 och det är stor skillnad mellan flickors och pojkars meritvärde. Tillsynen av Skogsängsskolan visar således att skolan behöver vidta åtgärder så att samtliga elever ges förutsättningar att nå kunskapskraven i alla ämnen för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt.

Mot bakgrund av det låga kunskapsresultatet måste skolans arbete med särskilt stöd utvecklas och framförallt måste särskilt stöd ges till samtliga elever som är

i behov av det. Vidare behöver rektorn säkerställa att samtliga elever har tillgång till specialpedagogisk kompetens samt att alla elever på skolan har tillgång till elevhälsans samtliga funktioner i tillräcklig omfattning.

Skogsängsskolan behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, det vill säga följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen.

Av utredningen framgår vidare att elevernas inflytande över sin utbildning behöver utvecklas. Skolan har ingen tydlig planering gällande arbetssätt och gemensamma strategier avseende hur elevernas inflytande ska se ut och hur det ska öka i takt med elevernas stigande ålder och mognad.

Tillsynen visar att de flesta elever upplever skolan som trygg. Däremot finns det brister när det gäller studiero för eleverna i vissa klasser och det är viktigt att skolan vidtar åtgärder för att tillförsäkra samtliga elever studiero. I det arbetet är det av vikt att skolans ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna på skolan och följs upp på skolenheten, vilket inte görs på skolan i dagsläget.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Salems kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 11 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Salems kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareut-

veckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Elever i de lägre årskurserna uppger att de ibland får inflytande över undervisningen och ger exempel på hur de kan få titta på faktafilm istället för att läsa böcker samt att de får välja vilka uppgifter de ska arbeta med på lektionerna i bland annat matematik. Vid intervju med elever i de högre årskurserna framkommer att det varierar huruvida de har inflytande över undervisningen beroende på lärare. De uppger vidare att de fått välja att göra olika grupparbeten i de samhällsorienterade ämnena och att de endast tillfrågats "vad de vill göra på svensklektionerna". I övriga ämnen har de aldrig fått något reellt inflytande.

Lärarna som undervisar i de lägre årskurserna uppger vid intervju att det är lättare att ge de allra yngsta eleverna inflytande. Exempelvis blir eleverna tillfrågade om redovisningsformer. Däremot framkommer vid intervjun att enstaka lärare ifrågasätter om "eleverna verkligen kan vara med i planeringen av undervisningen", vilket innebär att det varierar hur väl eleverna får ett reellt inflytande över sin undervisning. Vid intervjun framkommer även att lärarna diskuterar med varandra hur de ska kunna få "med sig eleverna".

Vid intervju med lärarna som undervisar i de högre årskurserna framkommer att de sätter ramarna, att de ger elevinflytande över bland annat redovisningsformer men inte på innehållet i undervisningen. Lärarna upplever att innehållet är styrt i och med de nya kursplanerna och det därför är svårt att ge eleverna inflytande. Rektorn uppger vid intervjun att eleverna ska göras delaktiga i planeringen på skolan och att lärarna ska vara medvetna om att eleverna ska få ökat inflytande i takt med stigande ålder. Han framhåller dock att eleverna inte alltid är medvetna om att de har inflytande då det inte alltid tydliggörs tillräckligt av lärarna.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att eleverna inte ges ett reellt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Salems kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Salems kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att ordningsreglerna utarbetas under medverkan av eleverna på skolan och följs upp på skolenheten.
- Se till att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven i skollagen.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Vid intervju med eleverna i de lägre årskurserna framkommer att de inte varit med i framtagandet av ordningsreglerna men att de känner till reglerna i viss utsträckning. Eleverna i de högre årskurserna uppger att det är samma ordningsregler för hela skolan, att de togs fram av rektorn vid höstterminens start. Vidare uppger eleverna att de inte medverkat vid framtagandet av reglerna. Lärare i de lägre årskurserna uppger att mentorerna har tagit upp de nya ordningsreglerna med eleverna, men att dessa då redan utarbetats. Rektorn uppger vid intervjun att de tidigare ordningsreglerna hade utarbetats under två år men att de inte funnits nedskrivna. Vidare uttalar rektorn att han sammanställt de regler som utarbetats under föregående år, att de tidigare inte efterlevts och att det har saknats samsyn hos lärarna gällande dessa. Han uppger vidare att ordningsreglerna har tagits upp på elevrådet.

Studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Lärare som undervisar i de lägre årskurserna uppger att studieron varierar beroende på ämne och att det är olika pratigt i olika grupper. Vidare uttalar lärarna att de inte diskuterar sinsemellan vad studiero egentligen innebär men att det viktiga är vad eleverna gör på lektionerna och vad de lär sig, inte att det är "knäpptyst". Lärare som undervisar i de högre årskurserna instämmer i att det varierar huruvida det är studiero på lektionerna men att de anser att studieron blir bättre i takt med att eleverna blir äldre. Vidare uttalar lärarna att det som stör studieron mest är det som sker i korridorerna under lektionstid, då elever som är utanför lektionssalarna stör. Elever i de yngre årskurserna uppger att det ibland är elever som skriker på lektionerna och att det kan vara "stökigt" och "kaos" i vissa klasser samt att eleverna inte lyssnar på lärarna när de säger till. Vidare berättar elever att studieron varierar beroende på vilken lektion det

är och vilken lärare som undervisar, att det kan vara pratigt och att elever går runt i klassrummen. Vid intervju med elever i de högre årskurserna framkommer att studieron varierar beroende på vilka ämnen de läser samt vilken lärare som undervisar och huruvida eleverna har respekt för läraren i fråga. Vid intervju med rektorn framkommer att han anser att studieron är bristfällig jämfört med de skolor han arbetat på tidigare och att det kan vara "rörligt och pratigt" under lektionerna. Han framhåller att det saknas en röd tråd i skolan gällande studiero och att lärarna inte "styr upp" i tillräcklig utsträckning. Representeranter från elevhälsan bekräftar att det skiftar gällande studieron beroende på vilken lärare som undervisar.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling som till största del uppfyller skollagens krav. Planen anger att skolan har gjort en kartläggning på skolan. Av planen framgår emellertid inte vilka åtgärder skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året med anledning av denna kartläggning eller resultatet av föregående års åtgärder.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans ordningsregler, studiero samt planen mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Salems kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Salems kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att elever får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.

- Se till att elever i särskild undervisningsgrupp får sitt behov av särskilt stöd utrett.
- Åtgärdsprogram beslutas av rektorn och där, anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Särskilt stöd

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens eventuella behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

I intervju med representanter för elevhälsan uppges att samarbetet med lärarna fungerar bra och att det finns ett välfungerande samarbete emellan funktionerna i elevhälsan men att det inte alltid finns tid för att göra de pedagogiska utredningar som de anser vara nödvändiga. Vidare finns det inte tydliga rutiner när lärarna i de högre årskurserna ska anmäla elever som riskerar att inte uppnå målen till elevhälsan. Det finns ett förslag om hur detta ska ske men detta är inte klart i nuläget. Representanter från elevhälsan uttalar att alla elever som har behov av särskilt stöd inte alltid får det stöd de behöver, att de fångar upp elever men inte alla samt att de "inte räcker till". Rektorn uppger vid intervjun att skolan uppfyller ramkraven för särskilt stöd rent juridiskt men inte men den precision han skulle önska.

Lärare i de lägre årskurserna uttalar vid intervjun att det finns elever som inte erhåller det särskilda stöd de behöver. Lärare i de högre årskurserna uppger vid intervjuerna att skolan har många elever i behov av särskilt stöd och att personalresurserna på skolan inte räcker till. Vidare uttalar lärare att elever som har föräldrar som är engagerade i sina barns studier tenderar att erhålla mer särskilt stöd än andra elever. Det är dessutom uttalat på skolan att elever i årskurs 9 ska prioriteras gällande stödåtgärder, vilket innebär att det finns elever i andra årskurser som inte får det stöd de behöver. Av intervjuerna med lärarna framkommer dock att alla elever i årskurs 9 inte får tillräckligt med stöd trots prioriteringen. Lärarna framhåller att ibland riskerar de elever som inte har allra störst behov att bli utan stöd och att det även görs prioriteringar gällande de elever som har flera diagnoser och har stora behov av särskilt stöd. Det varierar också vilket stöd eleverna kan få beroende på ämne, lärare anför

exempelvis att elever aldrig erhåller stöd i de naturorienterande ämnena och att de endast kan få begränsat stöd i matematik.

Särskild undervisningsgrupp och åtgärdsprogram

I skollagen anges att om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp än den som eleven normalt hör till. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) även göras. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Beslut om särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Vid intervju med biträdande rektorn som ansvarar för "internationella klasserna" framkommer att det inte utarbetats åtgärdsprogram rörande studiehandledning på modersmålet trots att samtliga elever i de "internationella klasserna" erhåller sådant särskilt stöd.

Av dokumentation och i intervju med rektorn framgår att det finns elever som har sin skoltillhörighet i Skogsängsskolan men som får sin utbildning i en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp inom Salemskolans rektorsområde. Vidare framgår att rektorn vid Skogsängsskolan har fattat beslut om särskild undervisningsgrupp för dessa elever men inte utarbetat åtgärdsprogram i samband med beslutet. Det är därmed, enligt Skolinspektionens bedömning, inte klarlagt att en placering i särskild undervisningsgrupp tillgodoser elevens eventuella behov av särskilt stöd.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i Skogsängsskolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Salems kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8 - 9, 11 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Salems kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare och övrig personal.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att som pedagogisk ledare och chef verka för att utbildningen utvecklas i skola och fritidshem och att arbetet är inriktat mot att de nationella målen uppfylls. I rektors ansvar ingår också att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentationen som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete benämnd "Observationsrapport Skogsängsskolan" saknas sammanställningar samt analyser av skolans kunskapsresultat. I observationsrapporten finns dock några utvecklingsområden angivna bland annat "*införande av ett strukturerat, dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer i verksamheten*" samt "*införande och uppföljning av strukturerad analys av resultat hos pedagogerna*" men det anges inte vilka åtgärder som ska vidtas för att initiera och utveckla ett sådant arbete.

Vid intervjuer med lärarna i de högre årskurserna framkommer att de inte är involverade i analys av skolans kunskapsresultat på skolövergripande nivå, att det "antagligen inte skulle finnas tid för sådant". Vidare berättar lärarna att de främst följer upp måluppfyllelsen för enskilda elever.

Rektorn uppger vid intervjun att det har avsatts tid för lärarna att diskutera frågor som rör analys av verksamheten. Dock uttalar rektorn att den tid som

avsatts för detta ändamål har gått åt till att diskussioner om dagliga göromål snarare än att analysera det som sker i verksamheten. Han har för avsikt att få in de problem som lärarna har i sitt dagliga arbete i dessa diskussioner. Rektorn framhåller vidare att det har varit för mycket "top down" på skolan men att det varit nödvändigt med anledning av att det varit "rörigt" på skolan och att det inte ska vara så framledes. Enligt Skolinspektionens bedömning saknar skolan underlag för att utvärdera och utveckla verksamheten, vilket innebär att skolan inte heller kan vidta adekvata åtgärder för att höja skolans kunskapsresultat.

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister gällande Skogsängskolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Salems kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Salems kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Se till att elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Studie- och yrkesvägledning

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen ska studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insats.

Studie- och yrkesvägledaren finns endast i begränsad omfattning på skolan och det finns ingen i personalen utöver henne som har till uppgift att vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen. Lärare uppger vid intervjun att studie- och yrkesvägledaren träffar eleverna i årskurs 8 inför prao och årskurs 9 gällande gymnasievalet. Vidare uttalar elevhälsan att det

förekommer att studie- och yrkesvägledaren har enskilda samtal i egenskap av representant i elevhälsoteamet. Rektorn framhåller att studie- och yrkesvägledaren främst är involverad när det gäller prao, språkval samt gymnasieval. Han anser att det är viktigt att även de yngre eleverna får information om sin fortsatta utbildning och yrkesinriktning i ett tidigare skede än vad som sker i nuläget.

Elevhälsan

I skollagen anges att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska, psykosociala ska det finnas tillgång till skol-läkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Enligt skollagen ska elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att elevhälsan utformas så att elever i behov av särskilt stöd eller andra stödåtgärder får det.

Vid intervju med rektorn framkommer att den som arbetar med specialpedagogiska insatser för eleverna i de högre årskurserna är lärare och har inte någon specialpedagogisk kompetens. Rektorn uppger att han har för avsikt att ha två specialpedagoger på skolan samt att skolan behöver tillhandahålla fler handledaresurser. Det finns inte någon som handleder lärarna gällande specialpedagogiska insatser i nuläget. Detta bekräftas vid intervju med elevhälsan. Representeranter för elevhälsan uppger även att det är så pass många elever som har behov av särskilt stöd på skolan att den som tillhandahåller specialpedagogiska insatser inte hinner möta elevernas behov. Exempelvis hinner hon inte utarbeta åtgärdsprogram till de elever som behöver det. Lärarna som undervisar i de högre årskurserna uppger att de skulle behöva fler specialpedagogiska insatser för sina elever.

Vid intervju med representeranter från elevhälsan framkommer att eleverna i "internationella klasserna" endast har tillgång till insatser från skolsköterskan, vilket innebär att övriga kompetenser i elevhälsan finns tillgänglig i mycket begränsad omfattning för dessa elever. Den biträdande rektorn med ansvar för "internationella klasserna" bekräftar att eleverna endast har tillgång till skolsköterskan. Eleverna får därmed inte tillgång till elevhälsan i samma utsträckning som resten av eleverna på skolan förrän de slussas ut i respektive klass.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att elevernas tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval inte tillgodoses, att det finns brister gällande den spe-

cialpedagogiska kompetensen på skolan samt gällande elevhälsans omfattning för den "internationella klasserna". Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Salems kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Salems kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister med bedömning och betygssättning.

- De skriftliga bedömningarna beskriver inte elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskraven som eleven inte nått.
- Det framgår inte av de individuella utvecklingsplanerna vilka insatser som skolan ska vidta är kopplade till hur eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skriftliga bedömningar

Enligt skollagen ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges i de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.

Enligt Skolinspektionen är syftet med en skriftlig bedömning är att synliggöra vilka kunskaper eleven tillägnat sig i de fall eleven inte når upp till kunskapskraven för betyget E i ämnet. Bedömningen bör i varje ämne innehålla dels en redogörelse för vilka delar av kunskapskraven eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskraven som eleven inte nått.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga bedömningar från vårterminen 2013 från Skogsängsskolan. I de skriftliga bedömningarna finns en redogörelse för vilka delar av kunskapskraven eleverna uppnått men det saknas beskrivningar av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskraven som eleverna inte nått.

Individuella utvecklingsplaner

Enligt skollagen ska i årskurs 1-5 läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om ele-

vens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får, enligt skollagen, även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

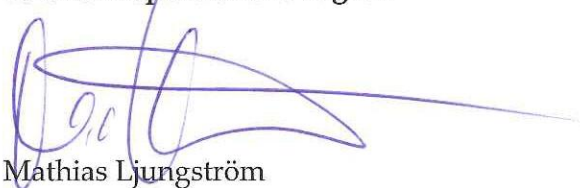
Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 5 från vårterminen 2014. Dessa uppfyller i de flesta fall författningarnas krav men i vissa individuella utvecklingsplaner brister den framtidsytande delen. De mål eleven ska nå är i de flesta fall kopplade till hur denne ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt men det framgår inte vilka insatser skolan ska vidta med anledning av dessa.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans skriftliga bedömningar och de individuella utvecklingsplanerna. Med anledning att dessa till största del uppfyller författningarnas krav och skolans arbete inom området bedömning och betygssättning i övrigt fungerar väl bedöms bristerna som mindre allvarliga och Skogsängsskolan tilldelas en anmärkning.

Författning

10 kap. 13 och 22 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Utredare/Beslutsfattare

Johanna Kahn
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.